

Aan
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Opgesteld door
Aldrik Venemans

Afschrift aan

Afdeling
Bestuursbureau

Telefoon
020 – 810 10 16

Datum
5 september 2013

Onderwerp

Reactie consultatie Wet invoering reële ambitieovereenkomst

Inleiding

Stichting Pensioenfonds ING (hierna PFI) vraagt aandacht voor de voorwaarden voor voorwaardelijke toeslagen, onvoorwaardelijke toeslagen en het beleggingsbeleid, zoals geformuleerd in de memorie van toelichting.

Voorwaarden voor voorwaardelijke toeslagen

Situatie voorwaardelijke toeslagverlening

Bij veel pensioenfondsen is het de gangbare situatie dat binnen het nominale kader voorwaardelijke toeslagen voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden worden gefinancierd uit de middelen van het pensioenfonds. Bij PFI is de situatie anders. Bij PFI worden de voorwaardelijke toeslagen per de datum van toekenning gefinancierd door premie stortingen van de werkgever

De huidige regelgeving kent in de toeslagenmatrix hiervoor een afzonderlijke categorie: D3. “financiering van de toeslagverlening uit een opslag op de premie ...”.

In de huidige pensioenovereenkomst is afgesproken dat PFI de voorwaardelijke toeslagen toekent aan de gewezen deelnemer en pensioengerechtigden als daarvoor de werkgever de middelen ter beschikking stelt. Betaalt de werkgever niet, dan worden er geen voorwaardelijke toeslagen toegekend.

Met andere woorden: toekenning van de voorwaardelijke toeslagen gaat niet ten laste van PFI, doordat de werkgever deze toeslagen financiert.

Memorie van toelichting

In de memorie van toelichting, hoofdstuk 6, worden eisen gesteld aan het indexatiebeleid binnen het nominale kader.

Pagina 30: “Bij de uitwerking is er daarom voor gekozen om de gedachte achter de normdekkingsgraad als algemene voorwaarde in de wet op te nemen: een fonds mag niet meer indexeren dan het in enig jaar aan vermogen voor toekomstige indexatie beschikbaar heeft. Daarbij mag het fonds in enige mate rekening houden met het in de toekomst te verwachten rendement, zolang dit niet tot ongewenste prikkels leidt.”

Pagina 31: “Dat een fonds niet meer mag indexeren dan het op dat moment aan eigen vermogen voor toekomstige indexatie van de bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten beschikbaar heeft, krijgt een nadere invulling in lagere regelgeving.”

Datum
5 September 2013

Bladzijde
2

Onderwerp
Reactie consultatie Wet invoering reële ambitieovereenkomst

Pagina 31: Als aanvullende voorwaarde bij het voorschrift dat een pensioenfonds niet meer aan indexatie mag verlenen dan het op dat moment aan eigen vermogen voor de financiering van de toekomstige indexatie beschikbaar heeft, geldt dat op of onder het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen geen indexatie mag worden verleend. Hetzelfde geldt als nog een kortetermijnherstelplan van kracht is. Ook geldt in geval van een reservetekort aanvullend de eis dat sprake moet zijn van voldoende herstelvermogen waarmee wordt voldaan aan de wettelijke hersteltermijn voor een langetermijnherstelplan.

De memorie van toelichting geeft aan dat er geen toeslagen mogen worden toegekend als het pensioenfonds geen eigen vermogen voor toekomstige indexatie beschikbaar heeft. Dit is naar onze mening een logische voorwaarde voor pensioenfondsen die de toeslagen uit eigen middelen financieren, maar geen logische voorwaarde voor pensioenfondsen die de toeslagen niet zelf financieren, maar waarbij de werkgever de toeslagen financiert. Voor dergelijke pensioenfondsen kan dit leiden tot onnodige vermindering van toeslagverlening of zelfs vermindering van bijdragen die door de werkgever beschikbaar gesteld worden omdat de toeslag er niet volledig uit verleend kan worden.

Voorstel voor aanpassing van de memorie van toelichting

Wij stellen voor dat de memorie van toelichting wordt aangevuld voor de situatie dat de toeslagen niet gefinancierd worden uit eigen middelen, maar uit de premie. Wij geven alvast een aanzet daartoe. De aanvullingen zijn herkenbaar doordat deze aanvullingen zijn onderstreept.

Pagina 30: "Bij de uitwerking is er daarom voor gekozen om de gedachte achter de normdekkingsgraad als algemene voorwaarde in de wet op te nemen: een fonds mag niet meer indexeren dan het in enig jaar aan vermogen voor toekomstige indexatie beschikbaar heeft. Daarbij mag het fonds in enige mate rekening houden met het in de toekomst te verwachten rendement, zolang dit niet tot ongewenste prikkels leidt. Indien de dekkingsgraad lager is dan de normdekkingsgraad geldt dat een fonds bij financiering van de indexatie uit de premie in ieder geval mag indexeren indien en voor zover er premie voor indexatie beschikbaar wordt gesteld."

Pagina 31: "Dat een fonds niet meer mag indexeren dan het op dat moment aan eigen vermogen voor toekomstige indexatie van de bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten beschikbaar heeft, krijgt een nadere invulling in lagere regelgeving. Ook de voorwaarden voor indexatie bij andere financieringsmethoden, zoals financiering uit de premie van de werkgever (artikel 137 lid 2d) krijgen een invulling in lagere regelgeving."

Pagina 31: Als aanvullende voorwaarde bij het voorschrift dat een pensioenfonds niet meer aan indexatie mag verlenen dan het op dat moment aan eigen vermogen voor de financiering van de toekomstige indexatie beschikbaar heeft, geldt dat op of onder het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen geen indexatie mag worden verleend. Hetzelfde geldt als nog een kortetermijnherstelplan van kracht is, met uitzondering van het geval dat de indexatie uit de premie wordt gefinancierd. Ook geldt in geval van een reservetekort aanvullend de eis dat sprake moet zijn van voldoende herstelvermogen waarmee wordt voldaan aan de wettelijke hersteltermijn voor een langetermijnherstelplan.

Datum
5 September 2013

Bladzijde
3

Onderwerp
Reactie consultatie Wet invoering reële ambitieovereenkomst

Toelichting op de voorgestelde aanvullingen

De eerste aanvulling geeft aan dat bij financiering van de toeslagen uit de premie niet het beschikbare eigen vermogen van het fonds, maar de beschikbare premie voor indexatie de voorwaarde is. Dit sluit aan op de huidige toeslagenmatrix (D3). Ook sluit dit aan op de voorgestelde nieuwe Pensioenwet, waar in het voorgestelde nieuwe artikel 137, lid 2, sub d expliciet de financieringsmogelijkheid van voorwaardelijke toeslagen uit de premie is opgenomen. Het kan zijn dat fondsen niet alleen uit premie toeslagen verlenen, maar ook deels uit het vermogen van het fonds. Het moet in dat geval toegelaten zijn om een toeslag uit de premie te financieren, maar daarnaast moet er ook een hogere toeslag kunnen worden toegekend als het vermogen dit toelaat.

De tweede aanvulling geeft aan dat de invulling van de voorwaarden voor toeslagverlening in lagere regelgeving ook geldt voor de andere financieringsmethoden. Bij uitstek is lagere regelgeving naar onze mening bedoeld voor de uitwerking van de voorwaarden voor toeslagverlening voor minder gangbare financieringsmethoden van de toeslagen.

De derde aanvulling houdt verband met het herstelplan. Dat in dekkingstekort geen toeslagen worden toegekend, ook al zouden deze toeslagen uit de premie worden gefinancierd, vinden wij logisch. Overigens heeft PFI een financieringsafpraak dat de werkgever per kwartaaleinde aanvult tot 105% dekkinggraad en daarmee is er van dekkingstekort bij een kwartaaleinde geen sprake. Reservetekort is naar onze mening geen belemmering voor het toekennen van toeslagen indien het pensioenfonds voldoende herstelvermogen heeft. Dit standpunt delen wij ook. Echter, een kortetermijnherstelplan is formeel pas beëindigd als een pensioenfonds drie kwartaaleinden uit dekkingstekort is. Hierdoor kan de situatie zich voordoen dat er niet geïndexeerd mag worden in het geval waarin:

- het pensioenfonds uit dekkingstekort is maar het kortetermijnherstelplan formeel nog niet is beëindigd, en
- de middelen voor de indexatie door de werkgever al beschikbaar zijn gesteld, en
- het fonds over voldoende herstelvermogen beschikt.

De toeslagen kunnen dan ook naar onze mening normaal worden toegekend, omdat het pensioenfonds de middelen voor de toeslagen al heeft ontvangen en de financiering niet ten laste van het pensioenfonds is. Dit is in de huidige situatie ook het geval en daarom doen wij het voorstel voor de derde aanvulling.

Voorwaarden voor onvoorwaardelijke toeslagen

Situatie onvoorwaardelijke toeslagen

Zolang de deelnemer aan de pensioenregeling deelneemt wordt op de opgebouwde pensioenen onvoorwaardelijk toeslag verleend. De huidige regelgeving kent in de toeslagenmatrix hiervoor een afzonderlijke categorie: F2.

“de premie voor de toeslagverlening over opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers maakt deel uit van de kostendekkende premie voor de onvoorwaardelijke aanspraken.”

Datum
5 September 2013

Bladzijde
4

Onderwerp
Reactie consultatie Wet invoering reële ambitieovereenkomst

Memorie van toelichting

In de memorie van toelichting, hoofdstuk 6, worden eisen gesteld aan de onvoorwaardelijke indexatietoezegging binnen het nominale kader.

Pagina 31: “Wanneer sprake is van een onvoorwaardelijke indexatietoezegging zal de toekomstige indexatie over de bestaande pensioenaanspraken en –rechten afgefinancierd moeten zijn op basis van de actuele rentetermijnstructuur (inclusief ufr) en zal jaarlijks een premie ter financiering van deze indexatie moeten worden gestort.”

Deze passage zou zodanig gelezen kunnen worden dat alle toekomstige onvoorwaardelijke indexaties voor deelnemers ook al afgefinancierd moeten worden. Dat is dan een wijziging van de huidige financieringssysteem. In de huidige situatie wordt de onvoorwaardelijke verhoging per de datum van toekenning gefinancierd uit premie, omdat de verhoging betrekking heeft op de actieve deelnemers en de CAO volgt. Deze verhoging is vergelijkbaar met de backservice bij eindloonregelingen. Letterlijke lezing van de hiervoor geciteerde passage impliceert enerzijds dat de financiering van de indexatie naar voren wordt gehaald, terwijl anderzijds vermeld is dat er per de datum van toekenning van een toeslag, een premie ter financiering van de indexatie wordt gestort.

De affinancieringsplicht geldt indien de indexatie voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden onvoorwaardelijk is. In dat geval moet er affinanciering plaats vinden op het moment dat de deelnemer de status van gewezen deelnemer c.q. pensioengerechtigde krijgt. Dat is een andere toezegging, die in de toeslagenmatrix als F1 wordt aangeduid. In de huidige situatie bij PFI geldt de onvoorwaardelijkheid ten aanzien van de indexatie uitsluitend voor de periode van deelnemerschap en is de indexatietoezegging na einde van het deelnemerschap voorwaardelijk. Dan kan in de huidige situatie de indexatie tijdens het deelnemerschap per de datum van toekenning gefinancierd worden uit de premie.

Voorstel voor aanpassing van de memorie van toelichting

Wij stellen voor dat de memorie van toelichting wordt aangevuld om zo duidelijk te maken dat de affinanciering van de onvoorwaardelijke toeslagen uitsluitend geldt voor toeslagcategorie F1 en niet voor categorie F2. De aanvulling is herkenbaar doordat deze aanvullingen zijn onderstreept. Wij geven daartoe alvast een aanzet.

Pagina 31: “Wanneer sprake is van een onvoorwaardelijke indexatietoezegging voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zal de toekomstige indexatie over de bestaande pensioenaanspraken en –rechten afgefinancierd moeten zijn op basis van de actuele rentetermijnstructuur (inclusief ufr) en zal op het moment van toekenning van een toeslag een premie ter financiering van deze indexatie moeten worden gestort.”

Toelichting op de voorgestelde aanvulling

De aanvulling geeft aan dat de onvoorwaardelijke indexatie voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden afgefinancierd dient te zijn. Dit is conform de huidige Pensioenwet.

Met deze aanvulling is nog niet alles ondubbelzinnig. De zinsnede dat op het moment van toekenning van een toeslag een premie ter financiering van deze indexatie moet worden

Datum
5 September 2013

Bladzijde
5

Onderwerp
Reactie consultatie Wet invoering reële ambitieovereenkomst

betaald, geeft verwarring, want de bedoeling van affinanciering is juist dat er geen premies meer moeten worden betaald. Wij vragen ons af wat met deze laatste zinsnede bedoeld is en geven in overweging om een duidelijk onderscheid bij onvoorwaardelijke indexatie, zoals in de huidige toeslagenmatrix bij F1 en F2 geldt, te handhaven.

Voorwaarden voor het beleggingsbeleid

Situatie beleggingsbeleid

PFI voert een beleggingsbeleid dat voldoet aan het prudentpersonbeginsel. Uitgangspunt voor het beleggingsbeleid is sturen op risico en rendement in relatie tot de dekkingsgraad. Bij de inrichting en het beheer van de beleggingsportefeuille is de strategische risiconorm leidend.

PFI hanteert als norm:

- criterium 1: de kans dat de dekkingsgraad lager is dan 105% in jaar 15 mag maximaal 1% bedragen
- criterium 2: de kans op een dekkingsgraad lager dan de kritische dekkingsgraad over een éénjaarsperiode mag maximaal 1% bedragen.

Deze risiconorm resulteert in een dekkingsgraadafhankelijk risicobudget en geeft invulling aan het op adequate wijze onderbouwen van het prudentpersonbeginsel. Het risicobudget wordt uitgedrukt in de standaarddeviatie van het dekkingsgraadrendement, waaraan wij een boven- en ondergrens hebben gesteld, afhankelijk van de dekkingsgraad.

Dit dekkingsgraadafhankelijk risicobudget voldoet naar onze mening prima aan het prudentpersonbeginsel. PFI heeft geen strategische beleggingsmix met bandbreedtes als norm vastgesteld. De beleggingsmix en de mate van rente- en valuta-afdekking is afhankelijk van het risicobudget. Het risicobudget is de norm voor PFI. Binnen het risicobudget kunnen risico's uitgeruild worden. Als PFI meer renterisico wil lopen, dan wordt de ruimte voor overige risico's ingeperkt en andersom.

Memorie van toelichting

In de memorie van toelichting, hoofdstuk 4.3.3. worden eisen gesteld aan het prudentpersonbeginsel. Dit betreft een nadere invulling van het beginsel. Het is geen nieuwe normstelling maar de uitwerking van de bestaande norm.

Pagina 21: "Het opstellen van kwantitatieve limieten door pensioenfondsen: Het is aan pensioenfondsen om een invulling van het prudentpersonbeginsel op adequate wijze te onderbouwen. Daarom wordt in de nadere uitwerking aan pensioenfondsen gevraagd om aan bepaalde uitgangspunten van de prudentpersonregel zelf een kwantitatieve invulling te geven. Onder meer door pensioenfondsen op voorhand om bandbreedtes rondom het strategische beleggingsbeleid te expliciteren zodat DNB periodiek kan beoordelen of het feitelijke beleggingsbeleid hiermee voldoende in lijn is (...)"

Deze passage zou zodanig gelezen kunnen worden dat alle pensioenfondsen bandbreedtes dienen te hebben om een strategische beleggingsmix. Ook de invulling van de risico-toets wijst

Datum
5 September 2013

Bladzijde
6

Onderwerp
Reactie consultatie Wet invoering reële ambitieovereenkomst

daarop, doordat uitgegaan wordt van de afwijking ten opzichte van het strategische beleggingsbeleid:

Pagina 22: "Met het oog op vergelijkbaarheid en uitvoerbaarheid wordt hiervoor een uniforme risicometing opgesteld om de afwijking van het feitelijke beleggingsbeleid ten opzichte van het strategische beleggingsbeleid vast te stellen. De risicotoets heeft daarbij betrekking op zowel de beleggingen als de verplichtingen van het fonds (mismatchrisico)."

Aan de andere kant wordt juist ook beschreven dat de risicotoets zowel betrekking heeft op de beleggingen als op de verplichtingen. Het renterisico dat een fonds loopt komt niet tot uitdrukking in een vaste strategische beleggingsmix. Er zal daarnaast dan ook een norm gesteld moeten worden aan de mate van rente- en valuta-afdekking. In het beleid van PFI zijn de bandbreedtes voor de verschillende vermogenscategorieën en de rente- en valutahedges relatief ruim, maar wordt het totale dekkingsgraadirisico gelimiteerd door het risicobudget. Hierdoor kunnen expliciete keuzes worden gemaakt tussen de verschillende risico's. Het voorgestelde beleid lijkt dat te beperken. Daarnaast lijkt geen rekening te worden gehouden met een dekkingsgraadafhankelijk beleid.

Met een risicobudget kan ook beter worden ingespeeld op veranderende marktomstandigheden. Als de risico's op bijvoorbeeld de aandelenmarkten toenemen wordt dat in een risicobudgetteringsbeleid direct zichtbaar. Een fonds kan dan besluiten om de risico's te verminderen. Het hanteren van een strategische beleggingsmix kan juist belemmerend werken bij het nemen van besluiten over risicoreductie. Dit is een van de redenen waarom PFI heeft gekozen voor een risicobudgetteringsbeleid. Het zou jammer zijn als onze prudente invulling van het prudentpersonbeginsel door de aanvullende eisen niet langer mogelijk zou zijn.

Voorstel voor aanpassing van de memorie van toelichting

Wij stellen dan ook voor dat de memorie van toelichting wordt aangevuld om zo duidelijk te maken dat naast bandbreedtes om een strategische beleggingsmix ook een dekkingsgraadafhankelijk risicobudget als norm mogelijk is. De aanvulling is herkenbaar doordat deze aanvulling is onderstreept.

Pagina 21: "Het opstellen van kwantitatieve limieten door pensioenfondsen: Het is aan pensioenfondsen om een invulling van het prudentpersonbeginsel op adequate wijze te onderbouwen. Daarom wordt in de nadere uitwerking aan pensioenfondsen gevraagd om aan bepaalde uitgangspunten van de prudentpersonregel zelf een kwantitatieve invulling te geven. Onder meer door pensioenfondsen op voorhand te vragen om de bandbreedtes rondom het strategische beleggingsbeleid of het risicobudget te expliciteren zodat DNB periodiek kan beoordelen of het feitelijke beleggingsbeleid hiermee voldoende in lijn is (...). Pensioenfondsen kunnen ervoor kiezen het strategische beleggingsbeleid of het risicobudget dekkingsgraadafhankelijk vast te stellen."

Toelichting op de voorgestelde aanvulling

De aanvulling geeft aan dat een risicobudget als norm niet uitgesloten wordt voor de toetsing van het prudentpersonbeginsel. Pensioenfondsen met een risicobudget als norm hebben in principe geen strategische beleggingsmix met bandbreedtes vastgesteld, omdat de beleggingsmix een gevolg is van het risicobudget.